

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Іврілюк С. В.

Протокол № 2 від 18.10.2017

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

Вступ до спеціальності
Підготовки «Бакалавр»
Спеціальності 054 Соціологія
освітньої програми (спеціалізації)
054 Соціологія

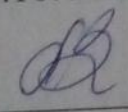
Програма навчальної дисципліни «ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ» підготовки бакалавр, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності Соціологія, з освітньою програмою Соціологія

Розробник: Любчук В.В., старший викладач кафедри загальної та соціальної психології та соціології, кандидат соціологічних наук

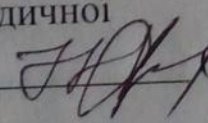
Рецензент: Кузьмук О.М., доцент, кандидат соціологічних наук

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної та соціальної психології і соціології

протокол № 3 від 02.10. 2017 р.

Завідувач кафедри: (Засекіна Л.В.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету психології та соціології
протокол № 2 від 04.10. 2017р.

Голова науково-методичної комісії факультету (Іванашко О.Є.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни подається згідно з навчальним планом спеціальності і представляється у вигляді таблиці 1.

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання		Нормативна/Вибіркова
Кількість годин/кредитів 270/9		Рік навчання 1
		Семестр перший
		Лекції 46год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 44 год. Лабораторні - год. Індивідуальні - год.
		Самостійна робота 164 год.
		Консультації 16 год.
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Даний курс розкриває специфіку соціологічного аналізу соціальних явищ та процесів, об'єкт та предмет соціології, її функції, структуру, методи дослідження, роль у розвитку сучасного українського суспільства. Приділяється увага історичним етапам становлення світової та вітчизняної соціології, її основним персоналіям. У програмі представлено тематичний план лекційних та семінарських занять, теми ІНДЗ список обов'язкової та додаткової літератури, а також порядок нарахування балів за шкалою ECTS та національною шкалою.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

До кінця навчання студенти будуть компетентними у таких питаннях:

- оволодіють знаннями щодо основних категорій соціології;
- ознайомляться із основними етапами становлення та розвитку соціології як соціогуманітарної дисципліни;
- з'ясують особливості написання програми соціологічного дослідження;
- отримають необхідні знання про основні методи збору соціологічної інформації;
- набудуть навичок ведення дискусії, обговорення питань соціального спрямування;
- опанують знаннями із етичних основ соціологічної діяльності.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна складається із 3-х змістових модулів.

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Соціологічне знання в структурі соціогуманітарного знання					
Тема 1. Об'єкт, предмет та суб'єкт соціології. Дискусії щодо предметного поля соціологічної науки.		4	-	10	
Тема 2. Специфіка соціологічного аналізу соціальних явищ та процесів. Взаємозв'язок соціології із іншими науками.		4	-	10	2
Тема 3. Структура соціологічної системи знання. Рівні соціологічного знання.		4	-	10	2
Разом за модулем 1		12	-	30	4
Змістовий модуль 2. Етапи становлення соціологічної думки					
Тема 4. Протосоціологічні заня. Особливості становлення соціології як самостійної науки.		4		12	2
Тема 5. Етапи розвитку соціології (за М. Елброу).		2	2	10	2
Тема 6. Етапи розвитку соціології (друга половина XIX – 80-ті рр. XX ст.)		4	2	14	
Тема 7. Особливості розвитку соціологічної думки в Україні.		4		10	
Разом за модулем 2		14		46	4
Змістовий модуль 3. Соціологічне дослідження: типологія, структура, етапи проведення.					
Тема 8. Поняття соціологічного дослідження, типологія, специфіка проведення.		4		22	2
Тема 9. Програма соціологічного дослідження: особливості створення.		4		22	2
Тема 10. Методи збору соціологічної інформації.		8		22	2
Тема 11. Етичні основи соціологічної діяльності.		4		22	2
Разом за модулем 3		20		88	8
Всього годин:		46		164	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Створити глосарій основних термінів соціології.

2. Проаналізувати та типологізувати публікації у журналі «Соціологія: теорія, методи, маркетинг» за тематичним спрямуванням.

3. Закріпити отримані знання з дисципліни шляхом звернення до першоджерел: Смельзер Н. Д. Социология: влияние извне / Н.Д. Смельзер // Социологические исследования. – 1990. - № 4. – С. 86-94; Вебер М. Наука как призвание и профессия / М. Вебер // Избранные произведения. – М., 1990. – С. 707-735; Сорокин П. Структурная социология / П. Сорокин // Человек. Цивилизация. Общество. – М., 1992. – С. 161-163; Гидденс Э. Социология / Э. Гидденс // Социологические исследования. – 1994. - № 2. – С. 130, 133; Миллс Р. Интеллектуальное мастерство / Р. Миллс // Социологические исследования. – 1994. - № 4. – С. 112

4. Підготувати есе на задану тему, обсягом до 5 сторінок, застосувавши знання понятійно-категоріального апарату соціології, основних соціологічних теорій та методики проведення соціологічного дослідження.

Теми есе:

1. Соціологія та інші науки соціогуманітарного спрямування: точки дотику.
2. Предмет соціології: особливості визначення на сучасному етапі розвитку науки.
3. Наукові розвідки української соціологічної думки.
4. Сучасна проблематика соціологічних досліджень провідних наукових установ України.
5. Соціологічне дослідження як різновид наукового дослідження.
6. Типологія соціологічних досліджень: специфіка визначення.
7. Опитування як метод збору соціологічної інформації.
8. Особливості застосування методу аналізу документів в соціології.
9. Специфіка використання методу спостереження в соціології.
10. Соціологічний експеримент як метод отримання інформації.
11. Етичний кодекс соціолога: особливості сприйняття та специфіка застосування.
12. Проблемне поле досліджень у світовій практиці.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ) – не передбачено програмою наукової дисципліни.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з трьох змістових модулів та її вивчення не передбачає виконання ІНДЗ (табл. 4). У цьому випадку підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 40 балів);
2. модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)							Модульний контроль (мах = 60 балів)				Загальна кількість балів			
Модуль 1							Модуль 2							
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3	МКР 1	МКР 2	МКР 3				
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	20	10	30	100
4	3	3	3	3	4	4	4	4	4	4				

Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Батыгин Г.С. История социологии / Г.С. Батыгин, Д.Г. Подвойский. – М. :
2. Высшее образование, 2007. – 444 с.
3. Бурлачук В. Біля витоків соціологічної думки в Україні / В. Бурлачук,
4. М. Молчанов, В. Степаненко ; за ред. В. Танчера. – К. : Ін-т соціології НАНУ, 1996. – 114 с.
5. Гансова Е.А. Соціологічні школи та напрямки в Україні наприкінці ХІХ – початку
6. ХХ століть (Соціологія в Україні чи українська соціологія?) : [навч. посіб.] /
7. Е.А. Гансова. – Одеса : Астропринт, 2000. – 64 с.
8. Давыдов Ю.Н. История теоретической социологии : Введение / Ю.Н. Давыдов //
9. Социологические исследования. – 1993. – №5. – С. 33-50.
10. Захарченко М.В. Історія соціології : Від античності до початку ХХ ст. /
- М.В. Захарченко, О.І. Погорілий. – К. : Либідь, 1993. – 336 с.
11. История социологии в Западной Европе и США : [учеб. для вузов / отв. ред.
- Г.В. Осипов]. – М. : НОРМА, 2001. – 576 с.
12. Кравченко А.И. История социологии : [учеб.] / А.И. Кравченко. – М. : Проспект,
2006. – 408 с.
13. Піча В.М. З історії української соціологічної думки: [матеріали до лекції з курсу

- «Соціологія»] / В.М. Піча, Н.Й. Черниш, Л.Й. Кондратик – Львів, 1995. – 64 с.
14. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття : [навч. посіб.] / О.І. Погорілий. – К. : Либідь, 1996. – 224 с.
15. Попова И.М. Социология. Введение в специальность: [учеб. для студ. высш. учеб. завед.] / И.М. Попова. – Киев: Тандем, 1998. – 286 с.
16. Сокурянська Л. Г. Вступ до соціології : Навчальний посібник / Л. Г. Сокурянська. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 206 с.
17. Сорвин К.В. Человек в обществе : Система социологических понятий в кратком изложении : [для школьн. ст. кл. и студ. мл. кур.] / К.В. Сорвин, А.А. Сусоколов. – [2-е изд., перераб. и дополн.]. – М. : SPSL «Русская панорама», 2005. – 256 с.
18. Соціологічна думка України : [навч. посіб.] / М.В. Захарченко, В.Ф. Бурлачук, М.О. Молчанов, В.П. Степаненко. – К. : Заповіт, 1996. – 424 с.

Додаткова:

1. Голосенко И.А. Процесс институционализации буржуазной социологии в России конца XIX – начала XX вв. / И.А. Голосенко // Социологические исследования. – 1978. – № 2. – С. 170-179.
2. Голосенко И.А. Становление: ранний этап биографии П. Сорокина / И.А. Голосенко // Рубеж (альманах социальных исследований). – 1991. – № 1. – С. 33-46.
3. Голосенко И.А. П. Сорокин. Документы и материалы / И.А. Голосенко // Рубеж (альманах социальных исследований). – 1992. – № 4. – С. 6-8.
4. Голосенко И.А. Персоналии. Петражицкий Л.И., де Роберти Е.В., Лаппо-Данилевский А.С., Хлебников Н.И. / И.А. Голосенко, Н.И. Сербенко, А.З. Соколов // Социологические исследования. – 1996. – № 8. – С. 127 -132.
5. Голосенко И.А. Питирим Сорокин о внутренних нарушениях социального порядка / И.А. Голосенко // Социологические исследования. – 2000 – № 4. – С. 108-116.
6. Зарубіжна соціологія (ХХ – початок ХХІ ст.) : [хрестоматія / відп. ред. В.Г. Городяненко]. – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2009. – 656 с.
7. Кондратик Л.Й. Історія соціології України в іменах / Л.Й. Кондратик. – Луцьк, 1996. – 105 с.
8. Современная западная социология : хрестоматия : [учеб. пособие / авт.-сост. Г.Н. Соколова, Л.Г. Титаренко]. – Минск : Тесей, 2008. – 520 с.
9. Соціологія ХІХ – початку ХХ століття : [хрестоматія / за ред. В.Г. Городяненка]. – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2007. – 628 с.
10. Соціологія на Україні : [зб. статей / відп. ред. Л.В. Сохань]. – К. : Наукова думка, 1968. – 200 с.
11. Соціологія : терміни, поняття, персоналії : навч. словник-довідник для студ. вузів / [за ред. В.М. Пічі]. – К. : Каравела, 2002. – 476 с.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

Формою підсумкового семестрового контролю є іспит, що проводиться у письмовій формі згідно зазначених питань.

1. Соціологія та повсякденне знання.

2. Взаємозв'язок соціології із іншими науками.
3. Об'єкт та предмет соціології.
4. Дискусії навколо предмета соціології.
5. Рівні соціологічного знання.
6. Структура соціологічного знання.
7. Закони соціології.
8. Основні поняття соціології.
9. Протосоціологічний період становлення науки.
10. Соціологічні погляди Конта О.
11. Матеріалістична соціологія Маркса К.
12. Соціологія Дюркгейма Е.
13. «Розуміюча соціологія» Вебера М.
14. Структурний функціоналізм Парсонса Т.
15. Соціологія в Україні.
16. Категоріальний апарат соціології.
17. Методологія та методологічні стратегії.
18. Поняття соціологічне дослідження та його види.
19. Програма соціологічного дослідження.
20. Визначення проблеми та проблемної ситуації.
21. Формулювання гіпотез дослідження.
22. Методи збору соціологічної інформації: загальна характеристика.
23. Анкетування. Особливості побудови питальника. Види запитань.
24. Метод соціологічного інтерв'ю.
25. Метод аналізу документів.
26. Спостереження як соціологічний метод.
27. Метод експерименту.
28. Поняття вибірки. Види вибірки.
29. Етичні основи соціологічної діяльності.
30. Професійний кодекс соціолога.